

Visul unei nopti de vara - comedia dragostei

A cincea comedie shakespeariana infatiseaza, raportandu-se indirect la "Romeo si Julieta", ca amprenta a variabilitatii diametral opuse, o tema fundamentala a mult valorificatului scriitor, care nu poate fi alta decat dragostea. Fiind intitulata de asemenea comedia dragostei, spre deosebire de tragedia dragostei traita de Romeo si Julieta, aceasta creatie shakespeariana marcanta a literaturii universale tinteste descrierea unor universuri intersectate, total diferite, dar la baza carora guverneaza aceleasi legi spirituale.

Numarul lumilor sau al "grupurilor" caare isi dau intalnire fluctueaza in functie de imaginatie. Insa in principal, o analiza directa, concisa a situatiei, poate releva trei straturi ilogice ale unui univers cat de poate de coerent: curtea de un umanism grosolan a Atenei, populatia realista, muritorii de rand aflati in vraja dragostei, si aflat dincolo de hotarele timpului spatiului sau a oricarui alt detaliu existential omenesc, taramul zanelor, lumea spiritelor intermediare.

Vagul contur dat tuturor acestor grupuri dau impresia ca nu sunt individualizate pregnant, cum s-a intamplat pana acum in Richard al 2lea, Hamlet sau Romeo si Julieta. Astefl putem trage concluzia ca actiunea desfasurata de Tezeu si Hipolita, sau de Lysander, Hermia, Demetrius si Helena, si de ce nu, chiar si de Oberon cu al sau alai ireal, au scopul de a cladi, pas cu pas, un intreg plan narativ de o complexitate irezistibila. Cu toate acetsea, individualizarea nu lipseste cu desavarsire. Helena e palida si inalta, emblema traditionala a iubirii fecioresti nemangaiate, o fata dulce, indragostita nebuneste de un baiat nestatornic. Hermia, scunda, oachesa si buna de gura, e mai vie. Caracterizarea tinerilor devine astfel nesemnificativa; in fond, figurile lor se vor substitui una alteia..

Indragostitii sunt simple marionete ale duhurilor, fiinte automate a caror soarta artificiala si amuzanta de a se indragosti pare numai un joc de papusi acelora care jongleaza cu puteri supraomenesti ce ii inrobesc pe bietii muritori.

Dragostea capata formele principiale caracteristice unui fior care strabate piesa de la un capat la altul,

metamorfozandu-se aidoma unui cameleon in functie de situatie: iubirea este fizica, spirituala. oarba, sfioasa, dezastruoasa, misterioasa, credincioasa, avand ca dusmani ura, gelozia, pacatul si chiar castitatea.

Asa cum Tezeu si Hipolita au parte mai mult de o buna prietenie decat de o dragoste adevarata, Lysander si Hermia pe de o parte si Demetrius si Helena pe de o alta sunt protagonistii care, actionand conform ilustratiilor dragostei, au parte de toate nuantele acestei trairi care nu tine cont de varsta si pregatire.

In contrast cu tinerii, Oberon si Titania fac impresia unei perechi mature sau chiar inaintate in varsta. Principalul punct pe care il au in comun cu oamenii, iubirea, le-a fost candva tanara, paleste din ce in ce mai tare, iar depanarea amintirilor din care sa derive constiinta intentionata a unei gelozii tarzii pare a fi inelul cel subtire ce nu le permite sa isi diferentieze gravitatiile. Interesul relatiei Oberon-Titania este dat de ciudata pedeapsa pe care Oberon o pregateste consoartei sale, ce are ca obiectiv starnirea libidoului craiesei, punand-o in fata unor animale cunoscute ca deosebit de potente sexual in demonologia Evului Mediu. Si nu este intamplator ca prima vietate asupra careia Titania deschide ochii sa fie Bottom, care din moment ce este transformat in magar, preia simbolurile fiintei respective, care in am putea spune "Cosmarul unei nopti de vara" nu echivaleaza nici pe departe stupiditatea, ci valoarea sa sexuala.

Procedeele folosite de Shakespeare pentru a eschiva efectele dominantului sentiment al dragostei deseneaza o serie de cercuri concentrice in jurul fantasmelor din cadrul frumosului dar ironicului "vis". Muritorii sunt inlantuiti in prim stadiu de o dragoste aparuta intr-un mod cat se poate de natural, o dragoste ce traduce capacitatea intuitiva a fiintei umane de a intra de buna voie in labirintul sentimental, pentru ca apoi sa nu mai fie decat niste personaje fade aflate pe o scena la cheremul aparentelor fiinte superioare care par a le controla universul. Insa nici pe departe dominatia exercitata de lumea spiritelor nu face din aceasta un spatiu perfectionist. Dimpotriva, eroii acestor locuri supralumesti mirifice par a fi si mai aprigi in cautarea cat mai multor infundaturi in acest labirint al dragostei.

In final, se pare ca nici lumea spiritelor nu este decat o schita a gandurilor geniale depanate de un artist cu o capacitate literara fantastica. Acest papusar al destinelor, care unduieste drumurile propriilor sale personaje, a avut pesemne, vaga impresie ca in numele unei opere poate decide si se poate simti stapan al fictiunii sale. Insa cine stie in ce alt cerc concentric se afla marele Shakespeare si conform carei ratiuni ii erau insusi lui guvernate capacitatile spirituale?!